

FOSSILBRÄNSLEFRIA
KOMMUNER

SÅ GJORDE VI

Resultat och framgångar i tio skånska kommuner

2019

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska regionala
utvecklingsfonden

Det här är slutrapporten för de EU-finansierade projekten "Fossilbränslefria kommuner i norra Skåne" och "Fossilbränslefria kommuner i södra Skåne". Den visar en sammanställning av kommunernas energianvändning uppdelat i fossilt bränsle och fossilbränslefritt.

Våra nyttigaste resultat och publikationen kan laddas ner via www.kfsk.se/fbf

Projektnamn:	Fossilbränslefria kommuner i norra Skåne Fossilbränslefria kommuner i södra Skåne
Finansiering:	Projektet stöds av europeiska regionala utvecklingsfonden och medfinansieras av Klimatsamverkan Skåne via Region Skåne, Länsstyrelsen Skåne och samtliga deltagande kommuner
Utgiven av:	Klimatsamverkan Skåne, 2019. Klimatsamverkan Skåne är en gemensam plattform där Kommunförbundet Skåne, Länsstyrelsen Skåne och Region Skåne arbetar med klimatfrågor
Redaktörer:	Anna Tibbelin, Kommunförbundet Skåne Johannes Elamzon, Länsstyrelsen Skåne Eric Eliasson, Länsstyrelsen Skåne
Medförfattare:	Anna Bengtsson, Länsstyrelsen Skåne
Layout:	Julia Martinsson, Länsstyrelsen Skåne

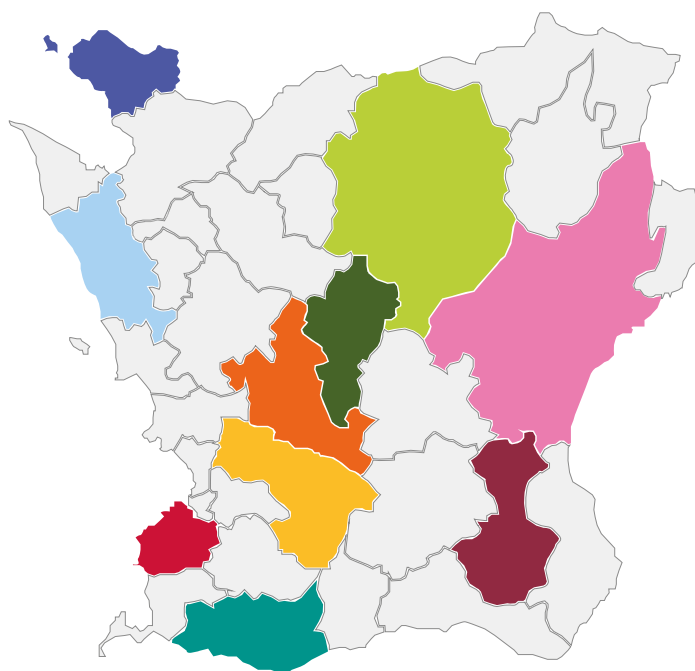

Så gjorde vi

Resultat och framgångar i tio skånska kommuner

INNEHÅLL

INLEDNING	5
HUR LÅNGT HAR VI KOMMIT?	6
PROJEKTINFORMATION	8
BÅSTAD	10
ESLÖV	12
HELSINGBORG	14
HÄSSLEHOLM	16
HÖÖR	18
KRISTIANSTAD	20
LUND	22
MALMÖ	24
TOMELILLA	26
TRELLEBORG	28
UPPFÖLJNING AV REGIONALA ORGANISATIONER	30
LÄR AV OSS	31

Likt tusenfotingen visar kommunerna vägen

Vissa tusenfotingar vandrar på rad. Nos mot ända i en lång, hårig, böljande marsch. Om den första tusenfotingen av något skäl kommer ikapp den sista bildas en cirkel som är svår att bryta. Timme efter timme, dag efter dag fastnar tusenfotingarna i en evig rundvandring. Det kan vara slutet för dem, men med lite tur är det till sist en tusenfoting som bryter sig loss. Snart följer alla andra efter och färden mot nya mål har börjat.

I tre år har tio skånska kommuner intensifierat sitt arbete för att bli mer fossilbränslefria. Genom att se över kommunorganisationernas fordon, tjänsteresor, uppvärmning, elavtal och kontrakt med fastighetsägare har de tillsammans nått fantastiska resultat. Den förnybara andelen av uppvärmningen har exempelvis ökat från 76 % till 90% och andelen fossilbränslefria drivmedel har gått från 35 % till 61 %. Flera av kommunerna har halverat sina klimatutsläpp inom dessa områden och många av de andra ligger inte långt därefter. Det är lysande för både miljön och ekonomin.

Ändå är det, för flera av kommunerna, en bit kvar till att deras organisationer är helt fossilbränslefria. Flera stora utmaningar kvarstår och därför jobbar många nu vidare i fortsättningsprojekt. Helt säkert är att den fossila eran är bruten. Likt tusenfotingen som slår sig fri har kommunerna lämnat de gamla hjulspåren för en resa mot nya mål. Förhoppningsvis följer fler snart efter. Skåne må vara litet, men vi kan göra stora avtryck i både Sverige och världen, inte minst som inspirationskälla och vägvisare.

Hur har de tio kommunerna lyckats fasa ut stora mängder fossila bränslen? För att sprida kunskap och inspiration har vi skrivit den här slutrapporten. Vi hänvisar också till den buffé av användbara dokument och verktyg som du hittar på hemsidan, www.kfsk.se/fbf

Så håll till godo och häng med! Tillsammans tar vi tusen lätta steg mot en fossilbränslefri framtid.

Eric Eliasson
Projektledare,
Länsstyrelsen Skåne
eric.eliaasson@lansstyrelsen.se

Anna Tibbelin
Projektledare,
Kommunförbundet Skåne
anna.tibbelin@kfsk.se

Johannes Elamzon
Projektledare,
Länsstyrelsen Skåne
johannes.elamzon@lansstyrelsen.se

Följ med på vår resa!

Båstads kommun

Eslövs kommun

Helsingborgs stad

Hässleholms kommun

Hörs kommun

Kristianstads kommun

Lunds kommun

Malmö stad

Tomelilla kommun

Trelleborgs kommun

**BLI
FOSSIL-
BRÄNSLE-
FRI**

Lär av oss!

Konkreta verktyg finns på:
www.kfsk.se/fbf

Vi jobbar vidare!

Än finns det mycket kvar att göra för att Skånes kommunorganisationer ska bli fossilbränslefria. Just nu arbetar Klimatsamverkan Skåne bland annat med detta:

- Fossilbränslefritt Inspirationsnätverk: samverkan mellan kommuner för höjd kunskap, utbyte av erfarenhet och praktiskt arbete

- Fossilbränslefria Uppstartskommuner: igångsättning av statistikinsamling och tankeprocesser med fokus på fordonsflottan och tjänsteresorna

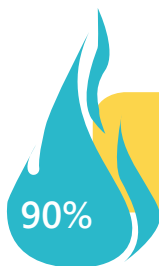
- Fossilbränslefria Kommuner 2.0: fortsättningsprojekt som går på djupet (ansökan)

Hur långt har vi kommit?

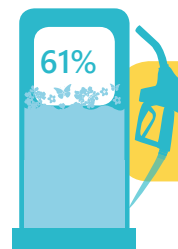
100%

Fossilbränslefri el i de tio kommunerna

90%

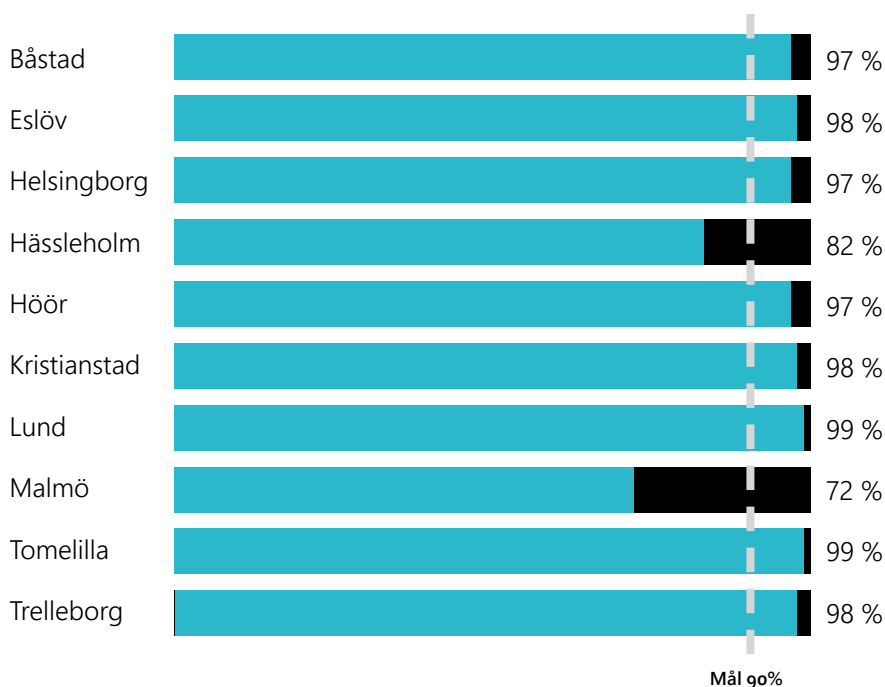
Fossilbränslefri uppvärmning i de tio kommunerna

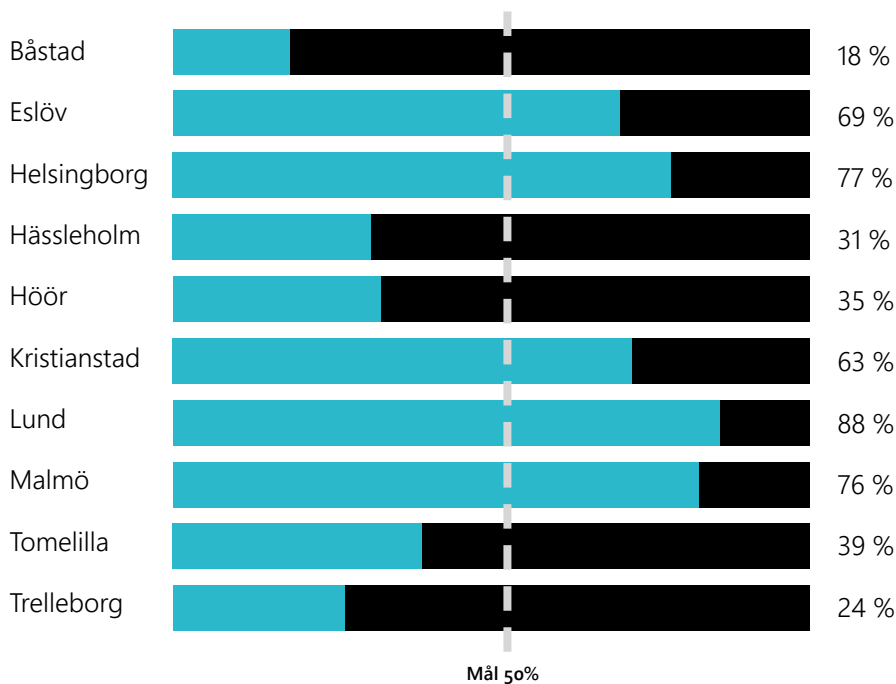
61%

Fossilbränslefritt drivmedel i de tio kommunerna

FOSSILBRÄNSLEFRI UPPVÄRMNING

FOSSILBRÄNSLEFRIA DRIVMEDEL

Eftersom elanvändningen är 100% fossilbränslefri i alla medverkande kommuner redovisas enbart den totala procentsatsen.

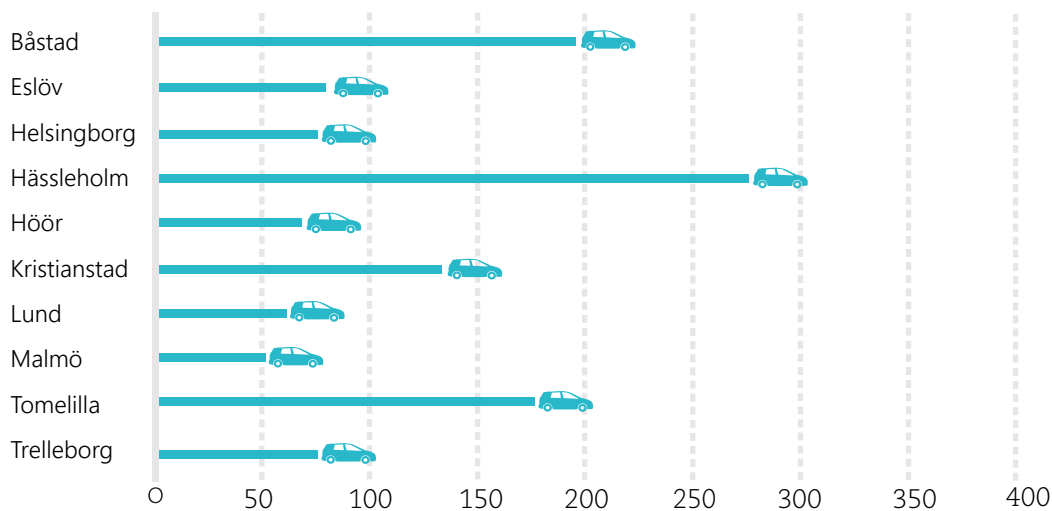
Några av oss som har arbetat för fossilbränslefrihet.

Översta raden från vänster: Johannes Elamzon, Elin Dalaryd, Love Frykman, Elin Sundqvist, Linn Bendahl, Anna Aguayo Kjellman, Erik Johansson, Göran Axberg, Carolina Holgersson Ivarsson

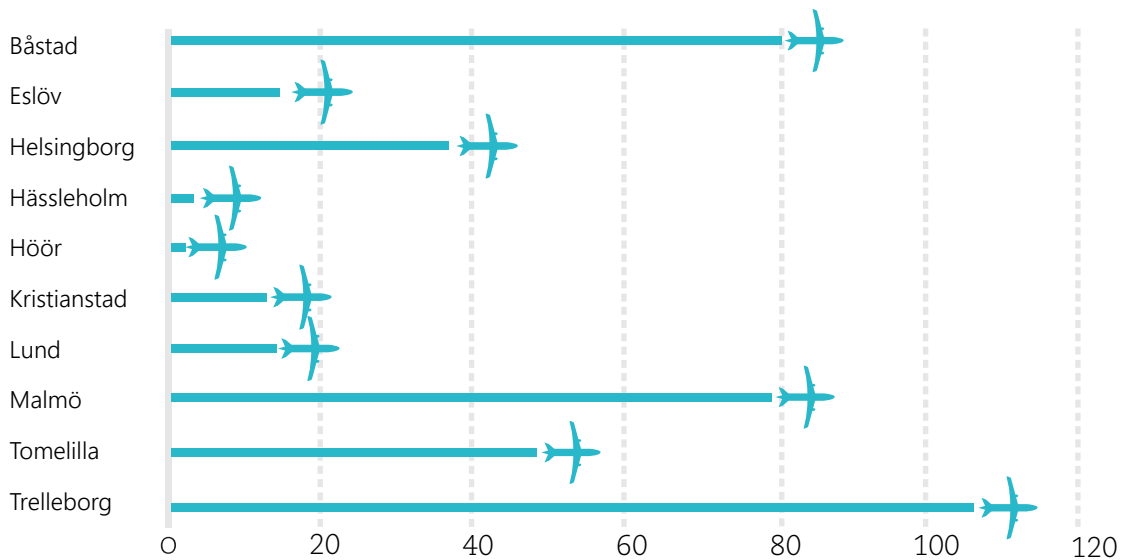
Mellersta raden: Lisa Karlsson, Åsa Abrahamsson, Emma Kangas, Caroline Wendel, Åse Dannestam, Anna Lindblad, Anna Bengtsson, Anna Tibbelen

Framsta raden: Anitha Ljung, Ida Abrahamsson, Susanne Åberg

Privat bil i tjänst (km) per anställd

Flygresor Skåne ↔ Stockholm (km) per anställd

Projektinformation

För att hitta den bästa vägen till en fossilbränslefri framtid är det nödvändigt att samverka och att lära av varandra. Därför har tio skånska kommuner sedan år 2016 arbetat mot tre gemensamma mål:

100% fossilbränslefri el

Minst 90% fossilbränslefri uppvärmning

Minst 50% fossilbränslefritt drivmedel

TIO KOMMUNER I TVÅ PROJEKT

I det norra projektet medverkar:

- ▶ Båstad
- ▶ Kristianstad
- ▶ Helsingborg
- ▶ Hässleholm
- ▶ Höör

I det södra projektet medverkar:

- ▶ Eslöv
- ▶ Lund
- ▶ Malmö
- ▶ Tomelilla
- ▶ Trelleborg

Projektet leds av Länsstyrelsen Skåne och Kommunförbundet Skåne. Region Skåne är finansierare.

FOKUSERAT ARBETE I FEM DELAR

Projektet består av fem delar. Den första delen är en årlig inventering och sammanställning av kommunernas energianvändning uppdelad i fossilt bränsle och fossilbränslefritt för fordonsflottan, tjänsteresor*, elen och uppvärmningen.

Inom de fyra övriga delarna arbetar kommunerna med olika områden: fordonsflottan, tjänsteresor-

na, fastighetsägarna och uppvärmningen. Det är inom dessa områden som den verkliga fossilbränsleminskningen sker.

OM PROJEKTEN

- ▶ Projektid: januari 2016 till april 2019.
- ▶ Total budget: cirka 8,4 miljoner kronor per projekt.
- ▶ Finansiering: projekten finansieras av ERUF (Europeiska Regionala Utvecklingsfonden) tillsammans med de tio medverkande kommunerna, Länsstyrelsen Skåne och Region Skåne, via KlimatsamverkanSkåne.

*För tjänsteresor avser vi här: privat bil i tjänst, tågresor utanför Skåne samt flygresor. Flera av kommunerna har även valt att inkludera andra färdmedel till exempel Skånetrafikens kollektivtrafikresor, skolskjuts, färdtjänst, taxiresor och hyrbilar.

Samtliga kommuner har anslutit sig till uppdraget 100% fossilbränslefritt Skåne 2020. Det betyder att projektens mål är milstolpar på vägen mot fossilbränslefrihet.

Mer än 150 organisationer har skrivit under uppdraget.

Läs mer om uppdraget, och anslut dig till oss, på:

www.klimatsamverkanskane.se

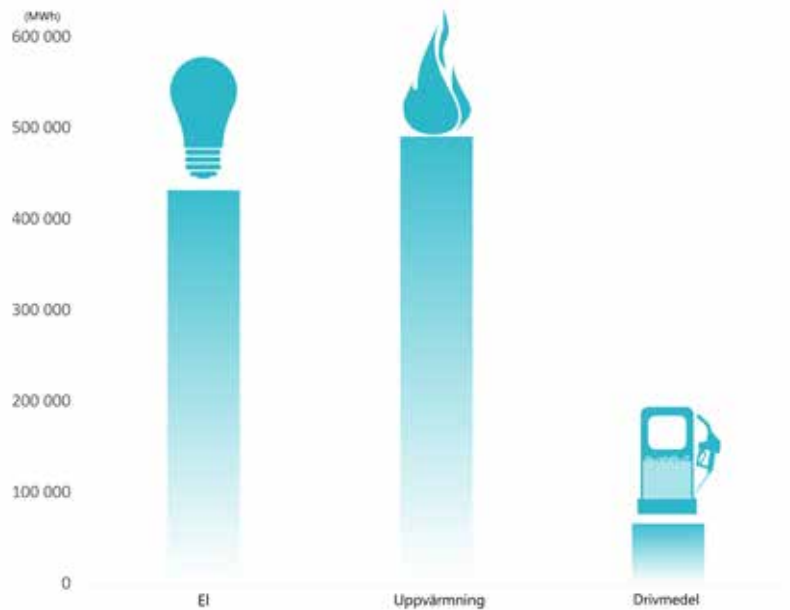
**100%
FOSSILBRÄNSLEFRITT
SKÅNE 2020**

Energianvändning i de 10 kommunerna

32 %

minskning av växthusgaser
sedan projektstart

Tillsammans har kommunerna sedan projektstart totalt minskat sina växthusgasutsläpp med 13 373 ton koldioxidekvivalenter inom drivmedel, el och uppvärmning.

BLI
FOSSIL-
BRÄNSLE-
FRI

www.kfsk.se/fbf

Här har vi samlat några av de nyttigaste resultaten för den organisation som vill bli fossilbränslefri.

100%

Fossilbränslefri el

2015 → 2018
+/-0 procentenheter

97%

Fossilbränslefri uppvärmning

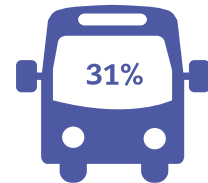
2015 → 2018
+51 procentenheter

18%

Fossilbränslefritt drivmedel*

2015 → 2018
+7 procentenheter

31%

Fossilbränsle fria tjänsteresor**

2015 → 2018
+14 procentenheter

Under de tre senaste åren har Båstads kommun gjort stora framsteg när det gäller uppvärmningen, som gått från en fossilbränslefri andel på **46 % till 97 %**. Numera används biogas till fjärrvärmesystem, som därmed blivit helt förnybara! Elen är också förnybar, vilket den varit sedan projektstart.

Utvecklingen när det gäller fossilbränsle fria drivmedel och tjänsteresor har däremot varit svag, men en viss förflyttning från flygresor till tågresor har ändå skett. Nyligen har Båstad dessutom sjösatt en ny fordonsorganisation, som förhoppningsvis ökar möjligheten att införa fossilfria drivmedel framöver.

SÅ GJORDE VI

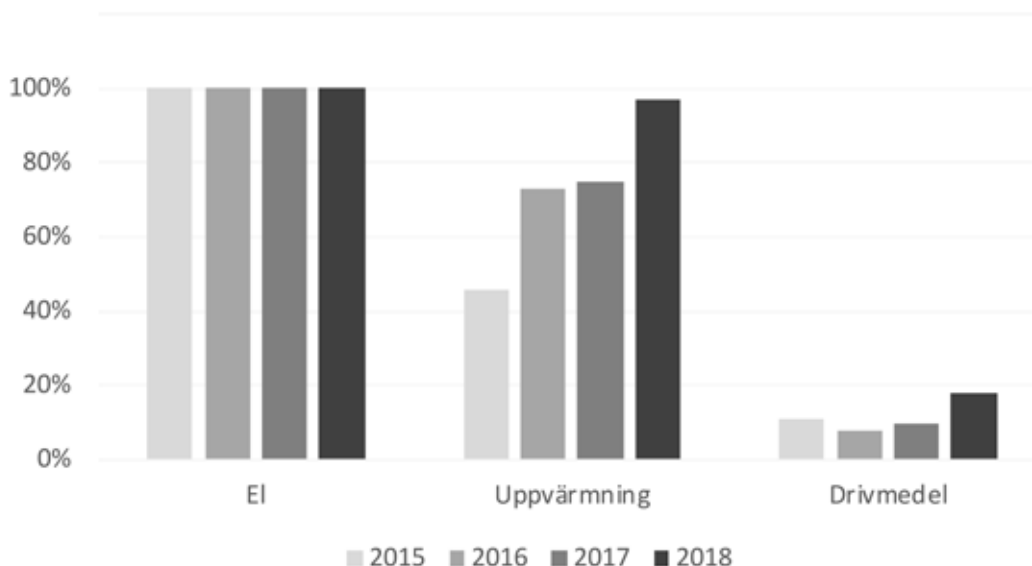
För att fasa ut fossila bränslen har vi i Båstad arbetat med

- att via vårt kommunala fastighetsbolag ställa krav på 100 % förnybar uppvärmning,
- att skapa struktur och mobilisera kring utfasningen av fossila bränslen i en liten kommun,
- ökat användande av resfria möten genom förankring av riktlinjer och förbättrade rutiner för bokning och uppföljning av resor.

LÄR AV OSS

För att komma framåt, trots begränsade resurser, har vi haft behov av att samverka över verksamhetsgränserna. Ett viktigt steg blev kommunens nya miljö- och hållbarhetsgrupp, med representanter från alla delar av verksamheten.

Andel fossilbränslefritt under projektperioden

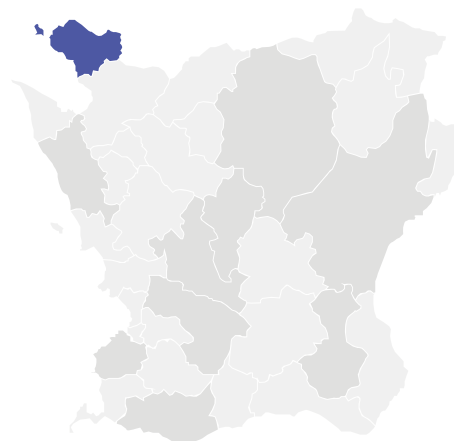

Markerade dokument hittar du på kfsk.se/fbf

PROJEKTLEDARE

Carolina Holgersson Ivarsson
projektledare

UNDER 2018

Kommunen har sedan projektstart minskat sina växthusetgasutsläpp med 628 ton koldioxidekvivalenter inom drivmedel, el och uppvärmning.

**Totalt 7 varv
runt jorden***
med privat bil i tjänst

**Totalt 3 varv
runt jorden***
med flyg till Stockholm

*ett varv runt jorden är ca
40 000 kilometer

För mer info om statistiken, se www.kfsk.se/fbf

* Skolskjuts, arbetsmaskiner och räddningstjänst ingår

** I årets statistik finns även siffror för skolskjuts.

Foto: Båstad kommun

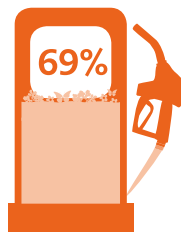
100%

Fossilbränslefri el
2015 → 2018
+/-0 procentenheter

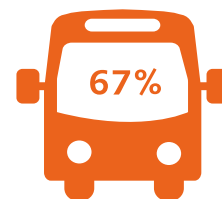
98%

Fossilbränslefri uppvärmning
2015 → 2018
+3 procentenheter

69%

Fossilbränslefritt drivmedel
2015 → 2018
+43 procentenheter

67%

Fossilbränslefree tjänsteresor*
2015 → 2018
+45 procentenheter

Eslöv är en riktig raketkommun: under de tre senaste åren har andelen fossilbränslefree drivmedel ökat från **26 % till 69 %**. Det beror bland annat på att användningen av biogas i fordonen har tredubblats.

Andelen fossilbränslefree tjänsteresor har också ökat rejält: från **22 % till 67 %**. Ökningen beror bland annat på att flygresorna minskat, kanske till följd av att kommunen infört en intern klimatväxling? Nu siktar kommunen mot att ha en effektiv och fossilbränslefree fordonsflotta till år 2020!

SÅ GJORDE VI

För att fasa ut fossila bränslen har vi i Eslöv arbetat med

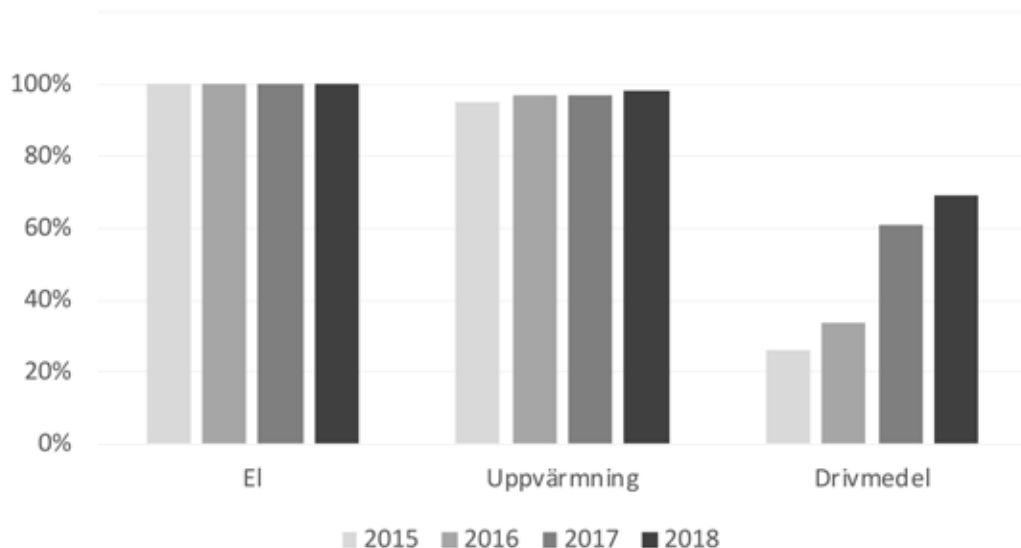
- att införa en omfattande plan för att år 2020 ha en effektiv och fossilbränslefree fordonsflotta,
- en klimatväxlingsfond, som bland annat finansierar en elcyklande städpool,
- avtal så att kommunen kan tanka sina gasbilar med 100 % biogas.

LÄR AV OSS

Eslövs plan för en effektiv och fossilbränslefree fordonsflotta innehåller bland annat en process för utbyte av fordon och en strategi för utbyte av fordon. Dessutom finns riktlinjer för fordon som kokats ner till resor i tjänsten – en kommunikativ snabbversion.

Markerade dokument hittar du på kfsk.se/fbf

Andel fossilbränslefree under projektperioden

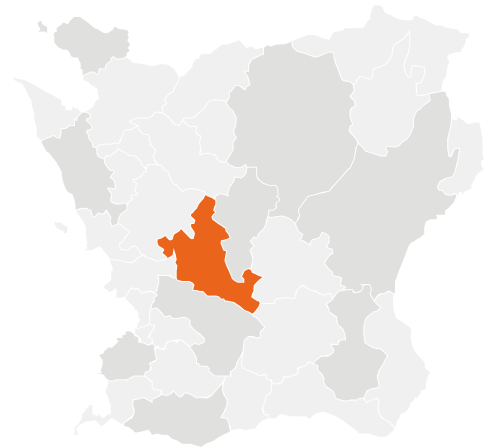

PROJEKTLEDARE

Lisa Karlsson,
energiamordnare/energi- och klimatrådgivare

Åse Dannestam,
hållbarhetsutvecklare

40 %

minskning av växthusgaser
sedan projektstart

Kommunen har sedan projektstart minskat sina växthusgasutsläpp med 340 ton koldioxidekvivalenter inom drivmedel, el och uppvärmning.

UNDER 2018

**Totalt 6 varv
runt jorden***
med privat bil i tjänst

**Totalt 1 varv
runt jorden***
med flyg till Stockholm

*ett varv runt jorden är ca 40 000 kilometer

För mer info om statistiken, se www.kfsk.se/fbf

* I statistiken ingår en del av de resor som gjordes med Skånetrafikens kollektivtrafik.

Foto: Eslövs kommun

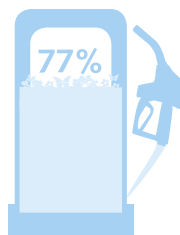

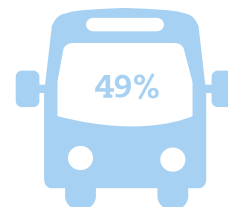
Fossilbränslefri el
2015 → 2018
+/-0 procentenheter

Fossilbränslefri uppvärmning
2015 → 2018
+10 procentenheter

Fossilbränslefritt drivmedel*
2015 → 2018
+19 procentenheter

Fossilbränslefria tjänsteresor**
2015 → 2018
+19 procentenheter

Biogasen har varit avgörande för de stora steg mot fossilbränslefrihet som Helsingborg tagit under de tre senaste åren. Den fossilbränslefria andelen av drivmedlen har ökat från **58 % till 77 %**, bland annat genom ökad biogasanvändning då gasbilar med stora bensintankar bytts mot gasbilar med små bensintankar. Uppvärmningen har gått från en förnybar andel på **87 % till 97 %**, bland annat till följd av att naturgas bytts ut mot biogas.

Under projektiden har Helsingborgs kommun dessutom infört Sveriges tuffaste interna klimatväxlingssystem, vilket medfört att flygresorna och resorna med egen bil i tjänsten har minskat.

SÅ GJORDE VI

För att fasa ut fossila bränslen har vi i Helsingborg arbetat med

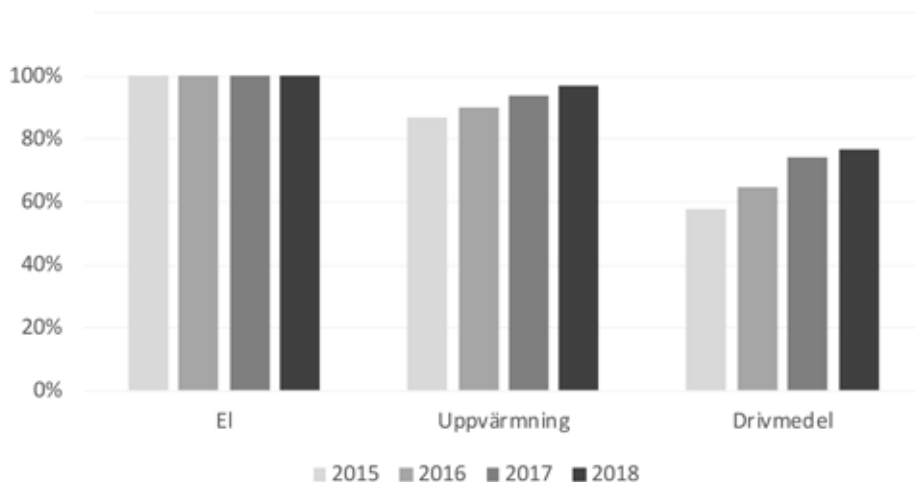
- att undersöka marknaden och ställa krav på fossilfria transporter och bränslen,
- att genomföra prova-på-kampanjer för cykel och kollektivtrafik samt undersöka förmåncykel,
- att införa ett av landets tuffaste klimatväxlingsprogram.

LÄR AV OSS

Helsingborgs arbete för att fasa ut fossila bränslen ur uppvärmningen beskrivs i [guide till 90% fossilbränslefri uppvärmning](#) och i [SlutPM Fossilfri Uppvärmning](#). Det finns även en [kostnadsberäkning biogas](#) som visar hur kommunen sparat både skattepengar och miljö på att byta ut naturgasuppvärmning mot biogas.

Andel fossilbränslefritt under projektperioden

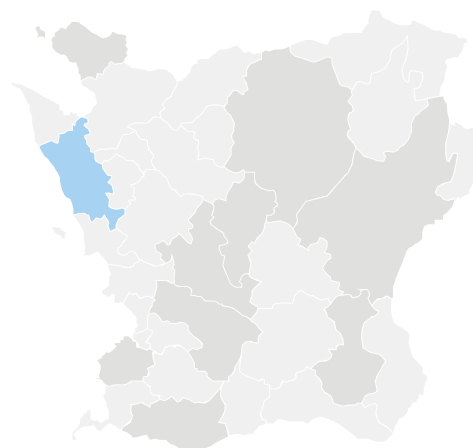
Markerade dokument hittar du på kfsk.se/fbk

PROJEKTLEDARE

Elin Sundqvist,
miljöstrateg

Anna Aguayo Kjellman,
energiexpert

UNDER 2018

**Totalt 20 varv
runt jorden***
med privat bil i tjänst

**Totalt 11 varv
runt jorden***
med flyg till Stockholm

*ett varv runt jorden är ca
40 000 kilometer

Kommunen har sedan projektstart minskat sina växthusetgasutsläpp med 523 ton koldioxidkvalenter inom drivmedel, el och uppvärmning.

För mer info om statistiken, se www.kfsk.se/fbf

* Majoriteten av drivmedel för arbetsmaskiner syns inte i inventeringen eftersom arbetet är utlagt på entreprenader.

** Helsingborgs stad har inte räknat in resor med Skånetrafikens kollektivtrafik i statistiken.

Foto: Familjen Helsingborg

100%

Fossilbränslefri el

2015 → 2018
+/-0 procentenheter

82%

Fossilbränslefri uppvärmning*

2015 → 2018
-1 procentenhet

31%

Fossilbränslefritt drivmedel*

2015 → 2018
+11 procentenheter

52%

Fossilbränslefree tjänsteresor**

2015 → 2018
+16 procentenheter

Hässleholm har under de tre senaste åren fokuserat på åtgärder för att fasa ut fossila bränslen ur drivmedel och tjänsteresor. Andelen fossilbränslefree drivmedel har ökat från **20 % till 31 %**, vilket bland annat beror på en övergång till biogas.

Andelen fossilbränslefree tjänsteresor har också ökat, bland annat tack vare olika kommunikationsinsatser. En milstolpe är kommunens "Riktlinjer för resor, trafik och fordon", som beslutades 2017 och förhoppningsvis kommer att påverka utvecklingen framöver.

SÅ GJORDE VI

För att fasa ut fossila bränslen har vi i Hässleholm arbetat med

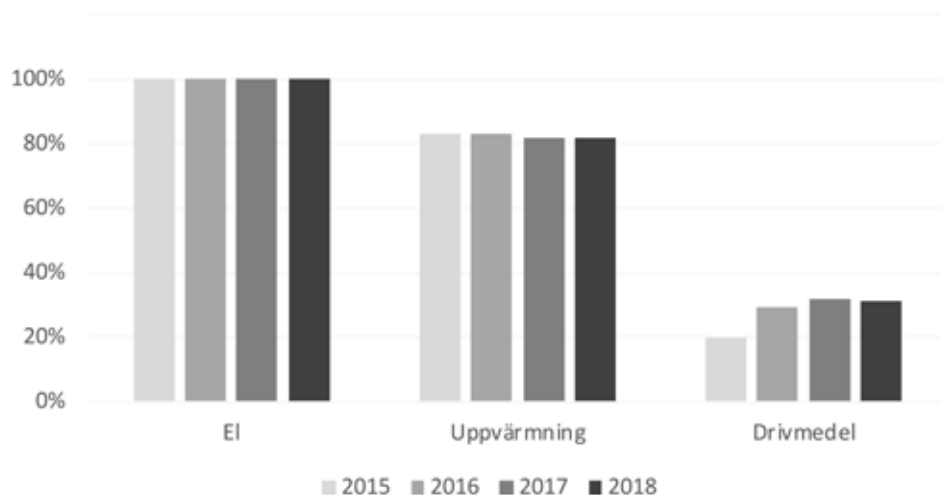
- att ta fram och införa riktlinjer för fossilbränslefree fordon och arbetat med rutiner för upphandling,
- kommunikation, med små medel, av resepolicy och riktlinjer.

LÄR AV OSS

Riktlinjer för resor, trafik och fordon är styrdokumentet för hur Hässleholms kommunala verksamheter ska arbeta med sina resor och fordon. För att sprida innehållet har kommunen bland annat tagit fram en loppa för reseriktlinjer och en flow chart reseriktlinjer.

Markerade dokument hittar du på kfsk.se/fbf

Andel fossilbränslefritt under projektperioden

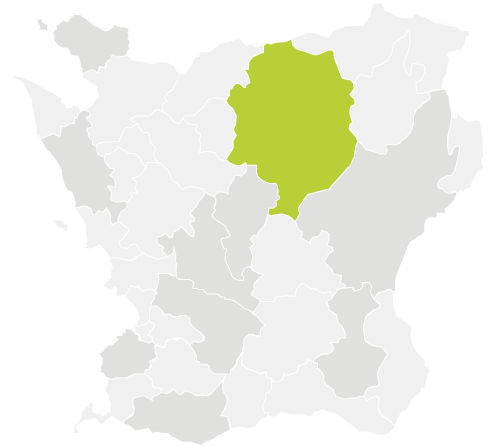

PROJEKTLEDARE

Caroline Wendel,
energi- och klimatrådgivare

Linn Bendahl,
miljöinspektör

UNDER 2018

**Totalt 31 varv
runt jorden***
med privat bil i tjänst

**Totalt <1 varv
runt jorden***
med flyg till Stockholm

*ett varv runt jorden är ca
40 000 kilometer

Kommunen har sedan projektstart minskat sina växthusgasutsläpp med 305 ton koldioxidekvivalenter inom drivmedel, el och uppvärmning.

För mer info om statistiken, se www.kfsk.se/fbf

* En stor del av HIBAB:s (Hålsjöholms Industribyggnads AB) el och uppvärmning finns med. Övriga kommunala bolag ingår inte.

** Nytt för i år är att resor med Skånetrafikens kollektivtrafik inkluderats (jojo företagsflex).

Foto: Johan Funke

100%

Fossilbränslefri el*

2015 → 2018
+/-0 procentenheter

97%

Fossilbränslefri uppvärmning*

2015 → 2018
+1 procentenhet

35%

Fossilbränslefritt drivmedel*

2015 → 2018
+18 procentenheter

45%

Fossilbränslefria tjänsteresor**

2015 → 2018
-1 procentenhet

Höör kommun har under de tre senaste åren arbetat intensivt för att fasa ut fossila drivmedel och ökat andelen förnybara bränslen i fordonen från **17 % till 35 %**. Kommunen har exempelvis skaffat fler biogasbilar som tankas på Höörs nya biogasmack. Elanvändningen och uppvärmningen har i princip varit fossilfria sedan projektstarten, även om det fortfarande finns en skvätt fossilolja kvar i värmen.

Utmaningen framöver är att fortsätta utfasningen av fossila drivmedel och öka andelen fossilfria tjänsteresor. När det gäller tjänsteresorna har utvecklingen varit svag under de tre senaste åren. Positivt är dock att flygresorna till Stockholm minskat varje år!

SÅ GJORDE VI

För att fasa ut fossila bränslen har vi i Höör arbetat med

- upphandling av fossilbränslefria fordon (på gas och el) i kombination med vikten av en central fordonsorganisation,
- omställning från fossil olja till RME för uppvärmning,
- att etablera en cykelpool och ett gastankställe.

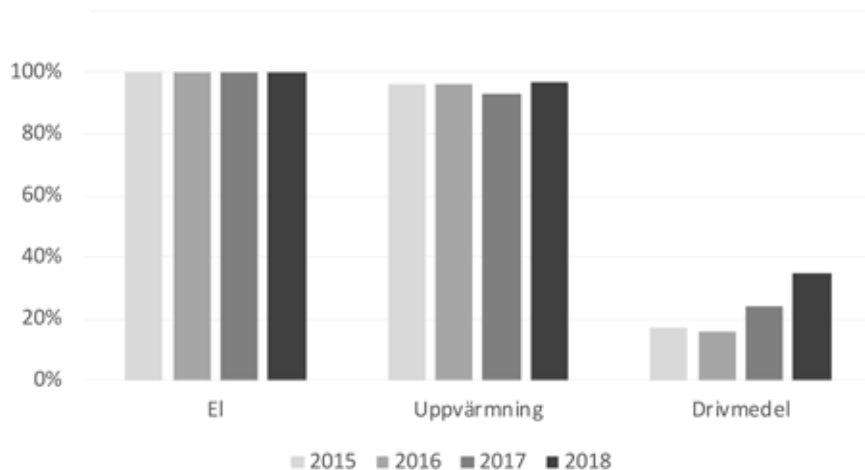
LÄR AV OSS

Höör har använt en mängd olika verktyg för fler fossilbränslefria tjänsteresor. Bland annat har kommunen genomfört en resvaneundersökning bland medarbetarna, gjort en kartläggning av förutsättningarna för förmåncykel och möjligheterna att införa klimatväxling, etablerat en biogastankstation och gjort en kostnadsberäkning för att jämföra kollektivtrafik med egen bil i tjänsten.

Markerade dokument hittar du på kfsk.se/fbf

Andel fossilbränslefritt under projektperioden

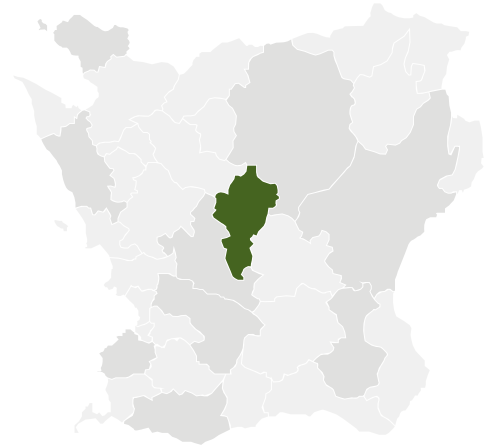

PROJEKTLEDARE

Åsa Abrahamsson,
miljöstrateg/ekolog

Göran Axberg,
transportstrateg

UNDER 2018

**Totalt 2 varv
runt jorden***
med privat bil i tjänst

**Totalt <1 varv
runt jorden***
med flyg till Stockholm

*ett varv runt jorden är ca
40 000 kilometer

24 %

minskning av växthusgaser
sedan projektstart

Kommunen har sedan projektstart minskat sina
växthusgasutsläpp med 118 ton koldioxidekviva-
lenter inom drivmedel, el och uppvärmning.

För mer info om statistiken, se www.kfsk.se/fbf

* Höörs fastighets AB (HFAB) el-, uppvärmning- och drivmedelsanvändning ingår.

** Resor med Skånetrafikens kollektivtrafik och skolskjutsar har inkluderats

Foto: Henrik Passler

100%

Fossilbränslefri el *

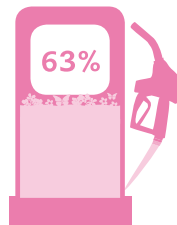
2015 → 2018
+2 procentenheter

98%

Fossilbränslefri uppvärmning*

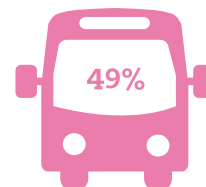
2015 → 2018
+2 procentenheter

63%

Fossilbränslefritt drivmedel*

2015 → 2018
+17 procentenheter

49%

Fossilbränsle fria tjänsteresor*

2015 → 2018
+10 procentenheter

Under de tre senaste åren har Kristianstad kommunkoncerns flygkilometer halverats, vilket troligen beror på införandet av en intern klimatväxlingsmodell och nya riktlinjer för resor och möten. Koncernen har även ökat andelen förnybara drivmedel från **46 % till 63%** och HVO har blivit det vanligaste drivmedlet inom organisationen.

Dessutom har all elanvändning i hela kommunkoncernen blivit förnybar och man har även arbetat aktivt för att få bort den sista oljan och naturgasen ur uppvärmningen.

SÅ GJORDE VI

För att fasa ut fossila bränslen har vi i Kristianstad arbetat med

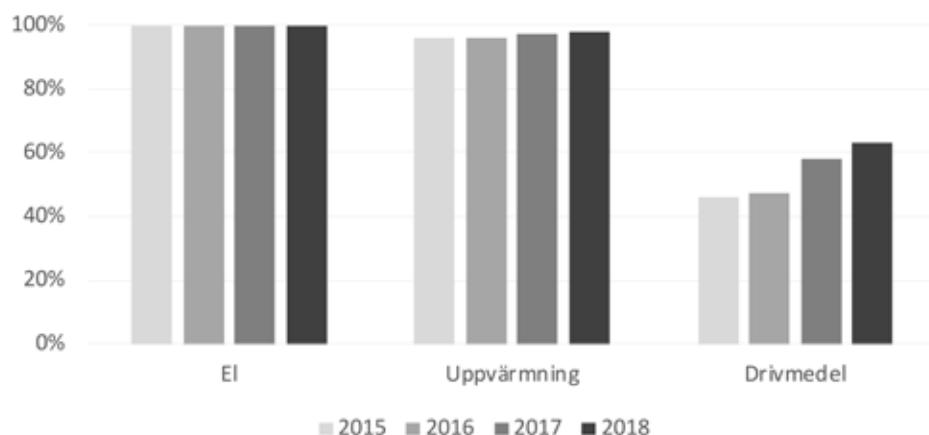
- dialog och krav på alla externa fastighetsägare som vi hyr lokaler av,
- genomförande och uppföljning av 100 % fossilbränslefri organisation gemensamt i kommunkoncernen (inklusive de kommunala bolagen),
- intern klimatväxling som omfattar tjänsteresor och inköp av fossila drivmedel.

LÄR AV OSS

Den interna klimatväxlingen beskrivs närmare i dokumentet [anvisningar klimatväxling](#). Upplägget överklagades i förvaltnings- och kammarrätten – vad som hände och hur det gick kan du kan läsa mer om i [laglighetsprövning klimatavgift](#).

Markerade dokument hittar du på kfsk.se/fbf

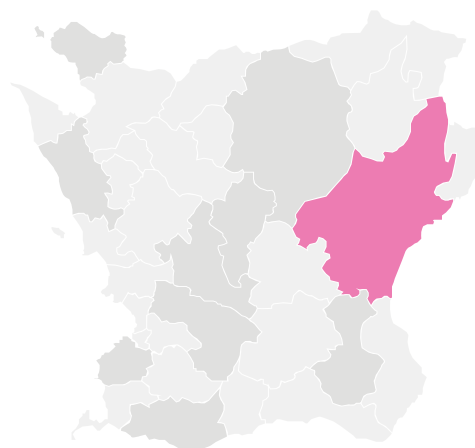
Andel fossilbränslefritt under projektperioden

PROJEKTLEDARE

Magnus Lund,
klimatstrateg

UNDER 2018

**Totalt 27 varv
runt jorden***
med privat bil i tjänst

**Totalt 3 varv
runt jorden***
med flyg till Stockholm

*ett varv runt jorden är ca
40 000 kilometer

48 %

minskning av växthusgaser
sedan projektstart

Kommunen har sedan projektstart minskat sina växt-
husgasutsläpp med 3460 ton koldioxidekvivalenter
inom drivmedel, el och uppvärmning.

För mer info om statistiken, se www.kfsk.se/fbf

* Samtliga kommunala bolags el-, uppvärmning- och drivmedelsanvändning ingår. Bolagen är även inkluderade i tjänsteresor. I tjänsteresorna ingår inte resor med Skånetrafikens kollektivtrafik.

Foto: Kristianstad kommun

100%

Fossilbränslefri el
2015 → 2018
+/- 0 procentenheter

99%

Fossilbränslefri uppvärmning
2015 → 2018
+4 procentenheter

88%

Fossilbränslefritt drivmedel
2015 → 2018
+41 procentenheter

60%

Fossilbränslefree tjänsteresor*
2015 → 2018
+8 procentenheter

Under de tre senaste åren har Lunds kommun gjort stora framsteg när det gäller drivmedlen, där den förnybara andelen ökat rejält från **47 % till 88 %**. Det beror bland annat på en omfattande övergång till det förnybara drivmedlet HVO. Elanvändningen har varit förnybar sedan projektstarten, och kommunen äger en del egen elproduktion, medan uppvärmningen tagit ytterligare steg mot fossilbränslefrihet genom energibolaget Kraftringens arbete för att bli helt fossilbränslefree.

Antalet flygresor har svängt upp och ner under de senaste åren och en utmaning framöver är att minska dem. Lund arbetar också med att förfina statistiken för bland annat sina tjänsteresor, för att på så sätt kunna följa utvecklingen ännu bättre.

SÅ GJORDE VI

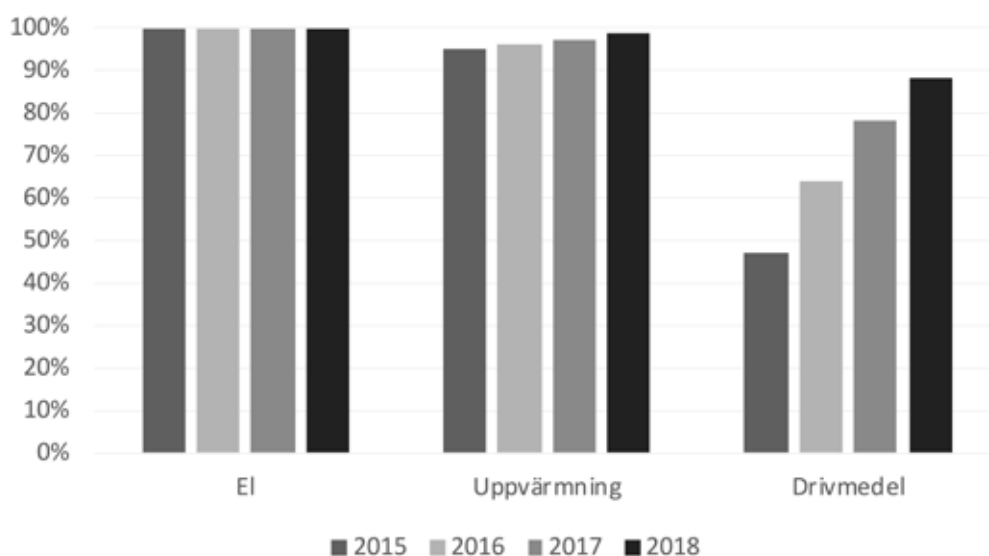
För att fasa ut fossila bränslen har vi i Lund arbetat med

- övergång till eldrift för arbetsmaskiner och arbetsfordon,
- att ersätta fossil diesel och gas med de förnybara drivmedlen HVO och biogas,
- att öka samarbetet med externa hyresvärdar genom bland annat gröna hyresavtal.

LÄR AV OSS

Som en del i arbetet med att övergå till förnybara drivmedel har vi tagit fram HVO – ställningstaganden i Lunds kommun om synen på drivmedlet HVO, eventuellt innehållande palmolja eller PFAD, och dess möjligheter att tankas av kommunen framöver. Vi har även gjort en skolskjutsupphandling med krav på förnybara drivmedel.

Andel fossilbränslefritt under projektperioden

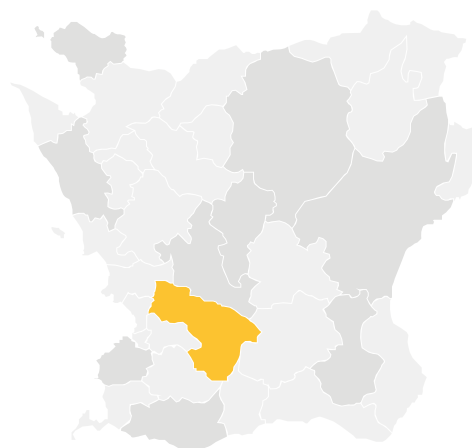
Markerade dokument hittar du på kfsk.se/fbf

PROJEKTLEDARE

Elin Dalaryd,
energi- och miljöstrateg

Karin Lindholm,
energi- och klimatrådgivare

Kommunen har sedan projektstart minskat sina växthusgasutsläpp med 1897 ton koldioxidkivalenter inom drivmedel, el och uppvärmning.

UNDER 2018

**Totalt 16 varv
runt jorden***
med privat bil i tjänst

**Totalt 3 varv
runt jorden***
med flyg till Stockholm

*ett varv runt jorden är
ca 40 000 kilometer

För mer info om statistiken, se www.kfsk.se/fbf

* Statistik över resor med Skånetrafikens kollektivtrafik och skolskjuts är inkluderad.

Foto: Lunds kommun

100%

Fossilbränslefri el

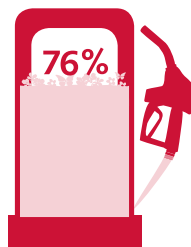
2015 → 2018
+/- 0 procentenheter

72%

Fossilbränslefri uppvärmning

2015 → 2018
+33 procentenhet

76%

Fossilbränslefritt drivmedel

2015 → 2018
+51 procentenheter

30%

Fossilbränslefria tjänsteresor*

2015 → 2018
+/- 0 procentenheter

Malmö stad har under de tre senaste åren tagit stora kliv mot en fossilbränslefri uppvärmning och mot förnybara drivmedel. År 2017 skrev Malmö stad avtal om en gradvis övergång till en helt fossilbränslefri fjärrvärme år 2020, vilket medfört att den förnybara andelen av värmen ökat från **39 % till 72 %** de senaste åren.

När det gäller drivmedlen är Malmö en riktig raketkommun, som tredubblat andelen förnybara bränslen från **25 % till 76 %** genom en övergång från naturgas till biogas och från diesel till HVO. Idag är biogas det vanligaste drivmedlet inom Malmö stad!

SÅ GJORDE VI

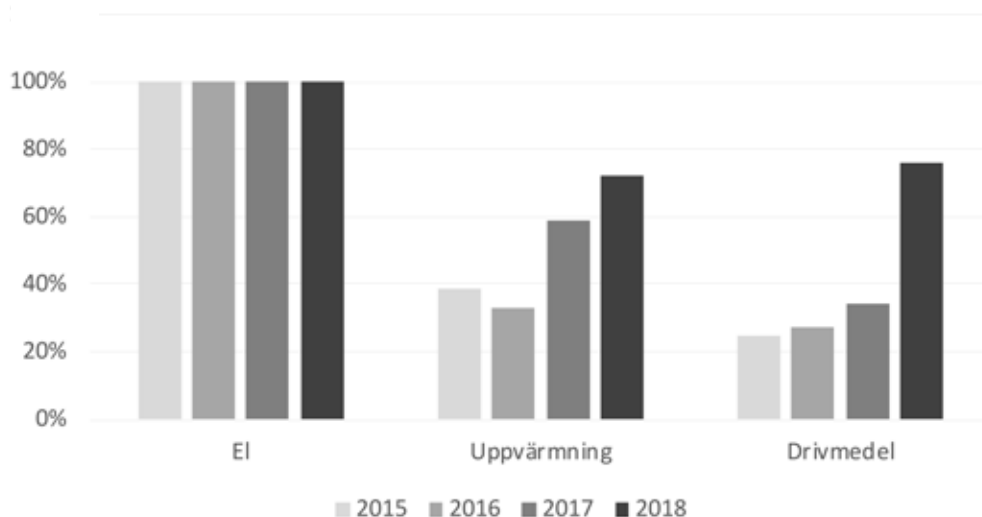
För att fasa ut fossila bränslen har vi i Malmö arbetat med

- laddplatser för kommunala elbilar på kvartersmark och kommunala riktlinjer för publika laddplatser,
- avtal med externt fjärrvärmebolag om 100 % förnybar fjärrvärme, utan att resterande kunder får mer fossilt i sin fjärrvärme,
- leverantörsträff för fossilbränslefria arbetsmaskiner och tunga fordon.

LÄR AV OSS

För att fasa ut fossila bränslen i våra tjänsteresor har vi påbörjat ett långsiktigt arbete med att informera om [Resande till Stockholm kostnader och statistik](#). Vi har också tecknat [tilläggsavtal om förnybar fjärrvärme](#).

Andel fossilbränslefritt under projektperioden

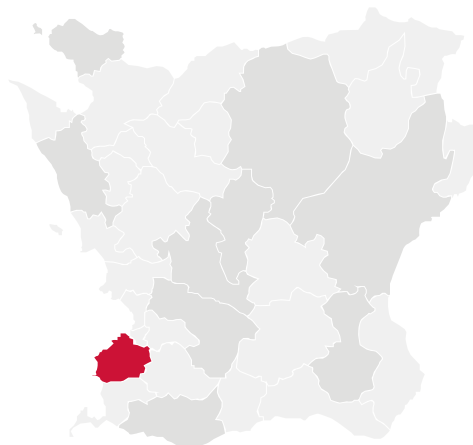
Markerade dokument hittar du på kfsk.se/fbf

PROJEKTLEDARE

Anna Lindblad,
klimatstrateg

Lotta Hansson,
projektsekreterare

UNDER 2018

**Totalt 24 varv
runt jorden***
med privat bil i tjänst

**Totalt 37 varv
runt jorden***
med flyg till Stockholm

*ett varv runt jorden är ca
40 000 kilometer

26 %

**minskning av växthusgaser
sedan projektstart**

Kommunen har sedan projektstart minskat sina växthusgasutsläpp med 4786 ton koldioxidekvivalenter inom drivmedel, el och uppvärmning.

För mer info om statistiken, se www.kfsk.se/fbf

* Resor med färdtjänst, skolskjuts, sjukresor, specialresor och Skånetrafikens kollektivtrafik ingår även.

Foto: Malmö stad

100%

Fossilbränslefri el

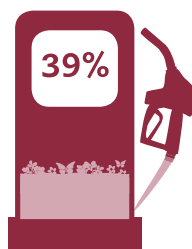
2015 → 2018
+/- 0 procentenheter

99%

Fossilbränslefri uppvärmning

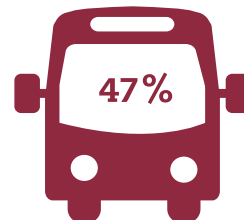
2015 → 2018
-1 procentenhet

39%

Fossilbränslefritt drivmedel

2015 → 2018
+31 procentenheter

47%

Fossilbränslefria tjänsteresor*

2015 → 2018
+22 procentenheter

Under de tre senaste åren har Tomelilla kommun arbetat för att effektivisera fordonsflottan och fasa ut fossila drivmedel. Drivmedelsförbrukningen har minskat med en tredjedel och andelen förnybara drivmedel har ökat från **8 % till 39 %**, bland annat eftersom naturgas har bytts mot biogas.

Elanvändningen och uppvärmningen har varit näst intill helt fossilfria sedan projektstarten, medan andelen fossilfria tjänsteresor har ökat en del. Kommunen har även beslutat om förmånscyklar för de anställda.

SÅ GJORDE VI

För att fasa ut fossila bränslen har vi i Tomelilla arbetat med

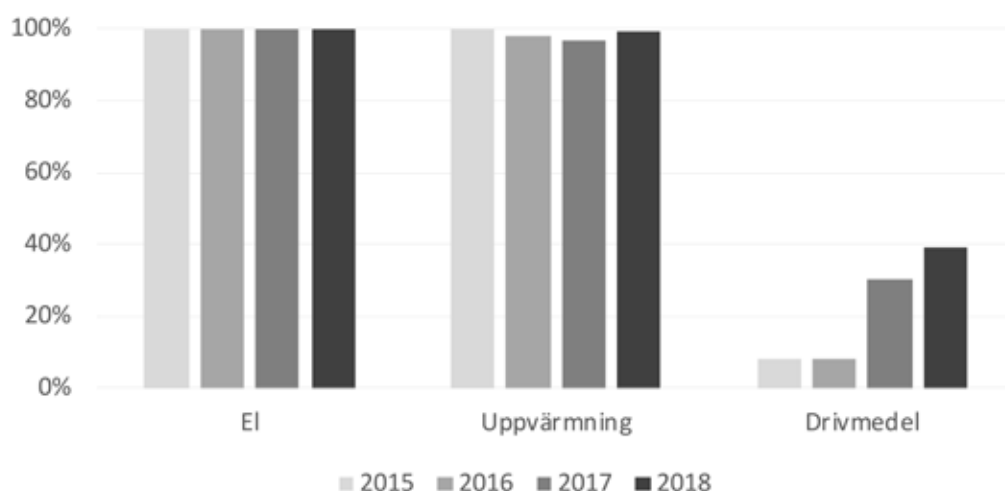
- att införa digitala körjournaler, vilket även effektiviserar användningen av fordon,
- ställa krav i upphandlingen för olika typer av fordon,
- erbjuda alternativ till långa resor, såsom webinarier och Skype.

LÄR AV OSS

Viktiga verktyg i arbetet med att ställa om fordonsflottan har varit tydliga riktlinjer för kommunens fordon, för exempelvis inköp och användande, bilpoolens rutiner, bland annat innehållande instruktioner för tankning, samt införandet av digitala körjournaler och rutiner för detta, digitala körjournaler – rutiner i Tomelilla.

Markerade dokument hittar du på kfsk.se/fbf

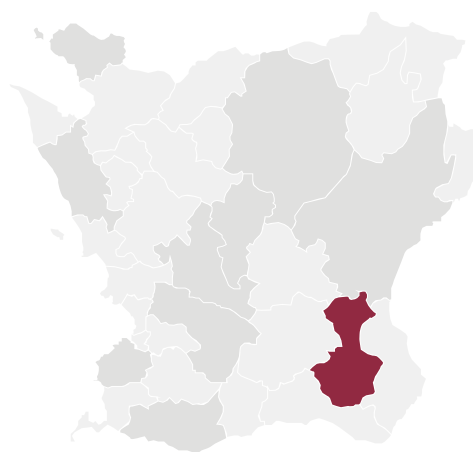
Andel fossilbränslefritt under projektperioden

PROJEKTLEDARE

Ida Abrahamsson,
hållbarhetsstrateg

UNDER 2018

**Totalt 4 varv
runt jorden***
med privat bil i tjänst

**Totalt 1 varv
runt jorden***
med flyg till Stockholm

*ett varv runt jorden är ca
40 000 kilometer

36 %

**minskning av växthusgaser
sedan projektstart**

Kommunen har sedan projektstart minskat sina växthusgasutsläpp med 126 ton koldioxidekvivalenter inom drivmedel, el och uppvärmning.

För mer info om statistiken, se www.kfsk.se/fbf

* Resor med färdtjänst, skolskjuts, sjukresor, specialresor och Skånetrafikens kollektivtrafik ingår även.

Foto: Tomelilla kommun

100%

Fossilbränslefri el*

2016 → 2018
+/- 0 procentenheter

98%

Fossilbränslefri uppvärmning*

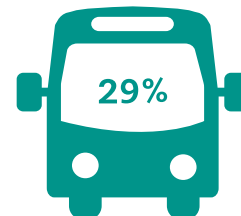
2016 → 2018
+23 procentenheter

24%

Fossilbränslefritt drivmedel*

2016 → 2018
+7 procentenheter

29%

Fossilbränslefria tjänsteresor*

2016 → 2018
-7 procentenheter

Trelleborgs kommun har under de senaste åren arbetat aktivt för att utveckla samarbetet med de kommunala bolagen och inkluderar dem i statistiken för 2016-2018. Samarbetet har varit mycket positivt och en förutsättning för att öka andelen förnybara bränslen i uppvärmningen. Genom att exempelvis fasa ut användningen av naturgas i hamnen och i fastighetsbolaget Trelleborgshem har kommunen gått från en förnybar andel på **75 % till 98 %**.

Trelleborg har även ökat andelen förnybara drivmedel från **17 % till 24 %**, bland annat genom en kraftig ökning av HVO-tankning. Införandet av en central fordonsorganisation har varit en av framgångsfaktorerna, som säkerligen kommer att lämna avtryck i statistiken även framöver!

SÅ GJORDE VI

För att fasa ut fossila bränslen har vi i Trelleborg arbetat med

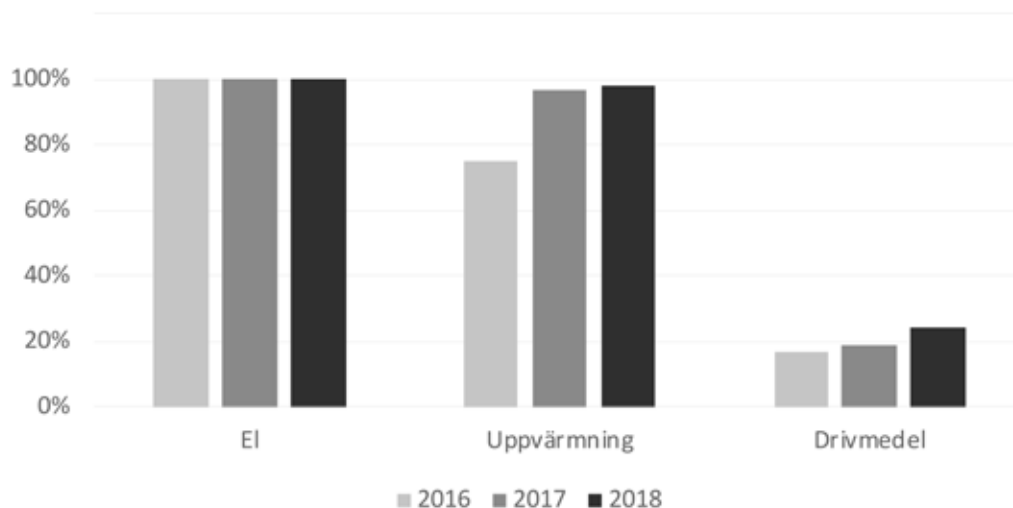
- att införa en samordnad fordonshantering,
- våra kommunala bolag för att utveckla samarbetet så att de också ska bli fossilbränslefria,
- att byta ut vår sista fossila värmepanna.

LÄR FRÅN OSS

Införandet av den samordnade fordonshanteringen gjordes med utgångspunkt i [tjänsteskrivelse central fordonsorganisation](#), innehållande mål, metod, organisationsskiss och fordonsinventering. Sedan fattades [beslut central fordonsorganisation](#) i Kommunstyrelsen.

Markerade dokument hittar du på kfsk.se/fbf

Andel fossilbränslefritt under projektperioden

Framförallt har de långa tågresorna minskat rejält mellan år 2016-2018

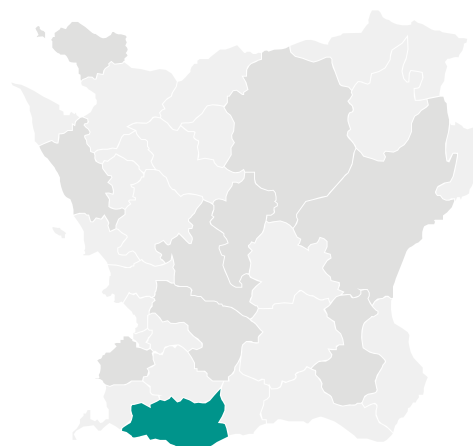
I Trelleborgs kommun inkluderas de kommunala bolagen i 2016 års uppföljning för första gången. Därför används 2016 som startår för denna jämförelse över tid.

PROJEKTLEDARE

Anitha Ljung,
klimat- & hållbarhetsamordnare

Anette Thormeyer-Marra,
enhetschef Verkstad och Drivmedel

UNDER 2018

**Totalt 9 varv
runt jorden***
med privat bil i tjänst

**Totalt 12 varv
runt jorden***
med flyg till Stockholm

*ett varv runt jorden är ca
40 000 kilometer

51 %

**minskning av växthusgaser
sedan projektstart**

Kommunen har sedan projektstart minskat sina växthusgasutsläpp med 2611 ton koldioxidekvivalenter inom drivmedel, el och uppvärmning.

För mer info om statistiken, se www.kfsk.se/fbf

* Samtliga kommunala bolag är inkluderade i statistiken. Skånetrafikens kollektivtrafik ingår.

Foto: Lars Strandberg

Uppföljning av regionala organisationer

Precis som förra året har vi valt att redovisa hur långt de tre regionala organisationerna, som ingår i Klimatsamverkan Skåne, har kommit i sitt arbete för att bli fossilbränslefria. Redovisningen görs inte inom ramen för kommunprojekten men presenteras ändå här, eftersom projektiden till kommunprojekten uppstod inom ramen för Klimatsamverkan Skåne.

Offentliga organisationer har en fortsatt viktig roll i energiomställningen. Offentliga aktörer har flera verktyg att använda sig av för att agera förebilder, exempelvis som kravställare, beteendepåverkare, kommunikatör och verksamhetsutövare. I [Klimat- och energistrategi för Skåne 2018](#) står mer om hur offentliga aktörer kan agera som förebild.

Kommunförbundet Skåne

Fossilbränslefri el

Fossilbränslefri uppvärmning

Fossilbränslefritt drivmedel

Fossilbränslefria tjänsteresor

Elanvändning och uppvärmning av Kommunförbundet Skånes kontor i Lund. Kollektivtrafik med Skånetrafiken ingår inte i tjänsteresor.

Länsstyrelsen Skåne

Fossilbränslefri el

Fossilbränslefri uppvärmning

Fossilbränslefritt drivmedel

Fossilbränslefria tjänsteresor

Elanvändning och uppvärmning av Länsstyrelsen Skånes kontor i Malmö och Kristianstad samt naturum och förvaltningskontor i parkerna Kullaberg, Söderåsen och Stenshuvud. Drivmedelsanvändning för fordon som Länsstyrelsen Skåne äger eller hyr, inkluderar inte de arbetsfordon som är utlagda på entreprenad. Kollektivtrafik med Skånetrafiken ingår inte i tjänsteresorna.

Region Skåne

Fossilbränslefri el

Fossilbränslefri uppvärmning

Fossilbränslefritt drivmedel

Fossilbränslefria tjänsteresor

Endast elanvändning och uppvärmning av Region Skånes sjukhus. Drivmedelsanvändning inkluderar alla fordon som Region Skåne äger och inkluderar inte Skånetrafiken som är utlagt på entreprenad. Kollektivtrafik med Skånetrafiken ingår i tjänsteresor.

Lär av oss!

BLI
FOSSIL-
BRÄNSLE-
FRI

www.kfsk.se/fbf

Här har vi samlat några av de nyttigaste resultaten för den organisation som vill bli fossilbränslefri.

Det här är en sammanställning av de verktyg, skrivelser, analyser, beslut, mallar med mera som finns för dig att använda.

Fordon

- Fossilbränslefria arbetsmaskiner
- Digitala körjournaler
- Drivmedel: ny tankstation, analyser, kostnadsberäkningar
- Fordonshantering: processkartor, riktlinjer, handlingsplaner, uppföljning
- Kommunal bilpool och central fordonsorganisation

Uppvärmning

- Konverteringsguide: byta uppvärmning
- Inspirationsmaterial om hur andra kommuner har gjort
- Kostnadsberäkningar för biogas
- Samarbetsformer med andra aktörer

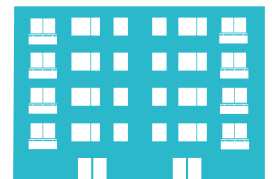
Tjänsteresor

- Förmånscykel
- Privat bil i tjänst: kostnadsberäkning
- Guide till JOJO-företagsflex
- Klimatväxling
- Färre flygresor Skåne-Stockholm
- Resfria möten
- Resepolicys och kommunikationshjälpmedel
- Resvaneundersökningar
- Upphandling och kravuppföljning på transporttjänster

Fastigheter

- Datainsamlingsmall
- Dialogmaterial för samverkan
- Inspirationsmaterial

Hur kommer du igång med arbetet att bli fossilbränslefri?

- 1.** Börja med att samla in data över hur fossila bränslen används i din organisation. Följ handledningen för att använda Excelmallen, där du skriver in dina siffror. Mallen innehåller även kommentarer, som guidar dig så att allt bli rätt.
- 2.** När du vet hur fossila bränslen används i organisationen är det dags att börja arbeta systematiskt med olika områden, som fordon, tjänsteresor, uppvärmning och fastigheter. På www.kfsk.se/fbf finns en buffé av verktyg att inspireras av.
- 3.** Glöm inte att kommunicera resultaten och fira alla framgångar.

Lycka till!

Fossilbränslefri fordonsflotta Riktlinjer fordon
 Samordnad fordonshantering HVO Biogastankning Elbilar Digitala körjournaler
 Effektiv fordonsanvändning Krav i upphandling Utbytesplan fordon
 Flygresor Stockholm
Klimatavgift Fossilbränslefria Tjänsteresor
 Skype Cykel Resvaneundersökning Jämställhetsundersökning Elcykelkorta körsträckor
 Resepolicy Prova-på kampanj Testtrampare Fossilbränslefri fjärrvärme
Fossilbränslefri Uppvärmning Dialog med kommunala bolag
 Inventering av fastighetsbestånd
 Utbyte av oljepannor Dialog med fastighetsägare Samverkan med fastighetsägare Gröna elavtal
 Konverteringsguide
Energistatistik Uppföljning Kommunikation

2019

Under tre års tid har tio skånska kommuner fasat ut fossila bränslen i sina organisationer.
Hur gick det för dem? Vilka metoder använde de?

Konkreta verktyg för din resa för fossilbränslefrihet finns på
www.kfsk.se/fbf

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska regionala
utvecklingsfonden

Klimatsamverkan
Skåne